

MUISTIO 6

Ohjausryhmä - Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tiekarttatyö

Aika: Tiistai 17.5.2022 klo 9:00–10:48

Paikka: Teams-etäkokous

Osallistujat: Osallistujaluettelo liitteenä

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Lindell toivotti kaikki tervetulleiksi ja avasi ohjausryhmän kuudennen kokouksen.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistio lähetettiin ohjausryhmän jäsenille sähköpostilla ja on nähtävillä osoitteessa <https://keskisuomi.fi/hiilineutraalikeskisuomi/>.

Ohjausryhmän viidennen kokouksen muistio todettiin hyväksytyksi.

4. Tiekarttatyön edistyminen (20.4.-16.5.2022)

Tiekartan valmistelu on edennyt Yksilö ja yhteisö – teeman osalta Keski-Suomen liiton valmistelutilaisuudella 21.4.2022 ja sidosryhmätyöpajalla 3.5.2022. Ohjausryhmä käsittelee yksilö ja yhteisö – teeman luonnosta tavoitteista ja toimenpiteistä tässä kokouksessa.

Tiekarttatyön nettisivuilla on julkaistu Yksilö ja yhteisö – teeman katsaus päästöihin ja linjauksiin, poimintoja sidosryhmäkeskustelusta ja ohjausryhmän viidennen kokouksen muistio. Suvi Bayr on lisäksi esitellyt tiekarttatyötä maakuntavaltuuston iltakoulussa sekä maakuntahallitukselle 22.4.2022 kokouksessa. Työtä on tehty myös vaikutusten arviointien suhteen ja tiekartan uudet nettisivut on saatu avattua.

5. Alustus aiheesta ilmastonmuutos ja kuluttaja/kansalainen (Minna Kankainen, JAPA ry ja Minna Pusa, Keski-Suomen kuluttajat ry)

Jyväskylän kestävä kehitys ry:n (JAPA ry) vs. toiminnanjohtaja Minna Kankainen piti ohjausryhmälle alustuksen aiheesta ilmastonmuutos ja kuluttaja sekä esiteli JAPA ry:n toimintaa (ks. liite). JAPA ry:n tavoitteena on arkipäiväistä kestävä elintapa ja heillä on paljon hankkeita ja muuta toimintaa asian edistämiseksi. Näkökulmat toiminnassa ovat ruohonjuuritasolla, konkreettisissa arjen toiminnoissa. Yhdistyksen toiminta koostuu neuvonnasta, ympäristökasvatuksesta, tapahtumien ja tempausten järjestämisestä sekä hanketoiminnasta.

JAPA ry oli myös koonnut ajatuksia yhteen hiilineutraali Keski-Suomi - aiheeseen liittyen. Erilaiset kohderyhmät sekä heidän motiivinsa on huomioitava, sillä ihmiset lähestyvät

aihetta eri lähtökohdista. Tärkeä asia on myös ympäristökasvatusmenetelmät sekä oikeanlaisen tiedon saaminen kuluttajille. Hyödyllistä olisi myös se, että kuluttaja pääsisi mittareiden kautta näkemään omien valintojensa vaikutukset päästöihin.

Seuraavaksi Minna Pusa Keski-Suomen kuluttajat ry:stä alusti vuorostaan keskustelua ohjausryhmälle (ks. liite). Keski-Suomen kuluttajat ry on Kuluttajaliiton alueellinen kuluttajayhdistys ja Kuluttajaliiton toiminnassa on mukana myös ilmastoasiat. Tällä hetkellä Keski-Suomen kuluttajaliitossa keskitytään esimerkiksi ruokahävikkiongelman esiin tuomiseen. Yhdistys pyrkii lisäämään kuluttajien tietoisuutta, jotta ihmiset voisivat tehdä ilmastoystävällisiä valintoja. Keski-Suomen kuluttajat ry:ssä on tekeillä kysely kuluttajille ilmastoasioissa; mitä tietoa kuluttaja tarvitsee, mikä kuluttajaa motivoi?

Ohjausryhmän käymässä keskustelussa todettiin, että ruokahävikki on iso ongelma mutta mahdollisesti ruuan hinnan nousu voisi herättää ihmisiä arvostamaan ruokaa eri tavalla. Tärkeää olisi saada kuluttajille tietoa, esimerkiksi median kautta. Pohdittiin myös roskaamisen osuutta tiekarttatyössä. Yleisenä toteamuksena huomioitiin kuitenkin se, että kaikkea vastuuta ei voi asettaa kuluttajalle itselleen; on oltava saatavilla työkaluja, jotta ylipäättään pystyy tekemään ilmastoystävällisiä valintoja.

6. Alustus aiheesta kuntien ilmastotyö (Pauliina Ritvanen, Viitasaaren kaupunki)

Viitasaaren kaupungin ilmastokoordinaattori esitteli ohjausryhmälle Viitasaaren ilmastotyötä (ks. liite). Viitasaarella päästöt per asukas ovat hieman korkeammat kuin Keski-Suomessa keskimäärin. Erityisesti maatalouden päästöjen osuus on suurempi. Aikaisemmin Viitasaarella on ollut ilmasto-ohjelma vuosina 2012–2020, uusiutuvan energian kuntakatselmus on tehty vuonna 2017 ja vuonna 2020 on perustettu kestävän kehityksen toimikunta. Tällä hetkellä käynnissä on Pikkasen parempia ilmastotekoja yhdessä – hanke ja tavoitteena on saada kaupungille uusi ilmastotavoite (mahdollisesti Keski-Suomen tavoitteen mukaisesti Hiilineutraali Viitasaari 2030) ja tavoitteen kirjaaminen osaksi uutta kuntastrategiaa.

Pienessä kaupungissa haasteena on organisaation kapeus, yksittäisten ihmisten kiinnostus ja kuntapäättäjien vaihtumisen sylki. Pitkäjänteinen työ ei näin ollen ole kovin helppoa. Myös valtakunnallisen auktoriteetin puuttuminen koetaan ongelmaksi. Etuja sen sijaan ovat esimerkiksi pienen kunnan organisaation ketteryys, se että kaupungin luontoarvot kannustavat ilmastotekoihin sekä halu kokeilla ja kehittyä.

Alustuksen jälkeen keskusteluun nousi sekä Viitasaarella että yleisemmällä tasolla tuulivoiman vastustus ja se, että aiheesta tulisi voida käydä rakentavaa keskustelua. Ohjausryhmä totesi, että Viitasaarella tehdään hyvää työtä ja toivotaan samankaltaisen toiminnan leviävän myös muihin Keski-Suomen pienempiin kuntiin.

7. Tiekarttatyön tavoitteet ja toimepiteet: Yksilö ja yhteisö

Suvi Bayr esitteli Yksilö ja yhteisö – teeman katsauksen päästöistä ja linjauksista sekä luonnoksen teeman tavoitteista ja toimenpiteistä (ks. liite). Luonnoksen tavoitteiden otsikot ovat:

- Kestävät elämäntavat käyttöön
- Kuntien ilmastotyö
- Järjestöt ja muut yhteisöt ilmastotoimijoina

Luonnoksen todettiin olevan kattava eikä siihen ole erityistä lisättävää. Lasten ja nuorten ympäristökasvatuksen merkitys nousi kuitenkin huomionarvoiseksi käsiteltävän teeman osalta.

Luonnoksen esittelyn jälkeen keskusteluun nousi rakentaminen ja siihen liittyvä arvomaailma. Uuden rakentaminen on lähtökohtaisesti halvempaa, mutta esimerkiksi maaseudulle tyhjilleen jääviä kiinteistöjä voisi hyödyntää korjausrakentamisen keinoin. Peruskorjaamisen tärkeys todettiin ohjausryhmässä yleisesti. Peruskorjaamisen hyödyntämisen lisäksi pitäisi huomioida uuden rakentamisen laatu sekä tilojen muunneltavuus. Pitkäaikaiskestävyys ja suunnittelu ovat rakentamisessa tärkeää.

Ohjausryhmä keskusteli myös yleisesti ihmisten arvomaailman vaikutuksesta kuluttajana käyttäytymiseen. Tieteellistä tietoa on saatavilla ja sitä tuotetaan esimerkiksi yliopistoista päättäjien käytettäväksi. Mutta jos ihmisten arvomaailma ja tieteiden tulokset eivät kohtaa, tieto saatetaan jättää hyödyntämättä.

8. Tiekartan julkaisumuoto - nettisivusto

Suvi Bayr esitteli <https://hiilineutraali.keskisuomi.fi/> – sivustoa, joka on tiekartan julkaisumuoto. Nettisivut ovat auki, mutta niitä ei ole vielä erikseen mainostettu. Ohjausryhmä antoi kommentteja sivustosta ja materiaaliin voisikin lisätä tietoja tiekartan valmistelusta, eli ainakin ohjausryhmästä sekä työpajoista. Lisäksi toivottiin erityistä huomiota vaikutusten ennakkoarvointiin liittyen.

9. Muut asiat

Kokouksen lopuksi pohdittiin vielä luontokadon osuutta tiekartatyössä. Luonnon monimuotoisuuden teemaa tullaan nostamaan esiin tiekartan eri toimenpiteissä ja tarkastellaan tätä kokonaisuuden myötä vielä tarkemmin.

Esiin nousi vielä kysymys kansalaisten vaikutusmahdollisuuksista tiekarttaan liittyen. Nettisivustolle voisi lisätä kommentoinnin ja palautteen esittämisen mahdollistavan osuuden. Kansalaisten kanssa käytävän keskustelun lisäksi tiedon saaminen kuntapäättäjille on erityisen tärkeää.

10. Seuraava kokous

Ohjausryhmän seuraava kokous pidetään 14.6.2022 hybridikokouksena.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10:48 ja kiitti kokoukseen osallistuneita.

LIITTEET

Osallistujaluettelo

Hiilineutraali Keski-Suomi - ohjausryhmän 6. kokousaineisto (sisältää luonnoksen Yksilö ja yhteisö – teeman tavoitteista ja toimenpiteistä)

Esitys Minna Kankainen: Ilmastomuutos ja kuluttaja

Esitys Minna Pusa: Yksilö ja yhteisö, Keski-Suomen Kuluttajat ry

Esitys Pauliina Ritvanen, Viitasaaren kaupungin ilmastotyö

Muistion vakuudeksi

Veera Muhonen

OSALLISTUJAT 17.5.2022

Jäsen		Varajäsen		Sektori	Organisaatio
Niko Toivanen	()	Noora Luoma	()	Kauppa ja teollisuus	Keskimaa
Jenni Sorvoja	(x)	Tuula Laitinen	()	Kauppa ja teollisuus	Valmet
Lauri Jaatinen	(x)	Tomi Ahonen	()	Maatalous	MTK
Pekka Äänismaa	(x)	Veli-Matti Lähteenmäki	()	Metsätalous	Metsäkeskus
Ulla Helimo	(x)	Stefan Baumeister	()	TKI ja osaaminen	JYU.Wisdom
Timo Louhivaara	(x)	Viivi Sakkara	()	Liikenne	Keski-Suomen kauppakamarin liikenne- ja aluerakenne valiokunta
Alex Schreckenbach	(x)	Tiina Mikkola	()	Energia	ALVA
Pekka Vuorinen	(x)	-	()	Maankäyttö ja rakentaminen	Rakennusteollisuus
Hannu Mähönen	(x)	Virpi Ruotsalainen	()		Kiinteistöliitto
Minna Pusa	(x)	Mika Kelder	()	Kuluttajat	Keski-Suomen kuluttajat
Minna Kankainen	(x)	Heta Kopra	()	Kansalaisyhteiskunta	JAPA
Ahti Ruoppila	()	Pasi Hokkanen/Tuula Pelttonen	()	Palkansaajajärjestöt	Akava, SAK, STTK
Helena Vuopionperä-Kovanen	()	Mikko Latvala	()	Kunnat	Kunnanjohtajat
Jukka Lehtinen	()	Pirkko Melville	(x)	Valtion viranomaiset	ELY-keskus
Leila Lindell (pj.)	(x)	Riitta Pirttiniemi	()	Poliittiset päättäjät	Maakuntahallitus
Ulla Patronen (vara pj.)	(x)	Mervi Hovikoski	()		
Caius Forsberg	()	Matti Leino	(x)		
Lea-Elina Nikkilä	(x)	Leena Lyytinen	()		
Harri Oksanen	(x)	Joni Parkkonen	()		
Pekka Hokkanen	(x)	Pirjo Peräaho	()		Keski-Suomen liitto
Pauliina Ritvanen	(x)				Viitasaaren kaupunki
Koponen Hannu	()				
Huotari Enni	(x)				
Suvi Bayr	(x)	esittelijä			
Veera Muhonen	(x)	sihteeri			

x = paikalla

KESKI-SUOMEN LIITTO

Ohjausryhmän 6. kokous

Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tiekartta

17.5.2022

1. Kokouksen avaus

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista

1. Kokouksen avaus
2. Esityslistan hyväksyminen
3. Edellisen kokouksen muistio
4. Tiekarttatyön edistyminen (Suvi Bayr)
5. Alustus aiheesta ilmastonmuutos ja kuluttaja/ kansalainen (Minna Kankainen, JAPA ry ja Minna Pusa, Keski-Suomen kuluttajat ry)
6. Alustus aiheesta kuntien ilmastotyö (Pauliina Ritvanen, Viitasaaren kaupunki)
7. Tiekartan tavoitteet ja toimenpiteet: Yksilö ja yhteisö
8. Tiekartan julkaisumuoto - nettisivusto
9. Muut asiat
10. Seuraava kokous
11. Kokouksen päättäminen

3. Edellisen kokouksen muistio

- Muistio on toimitettu ohjausryhmän jäsenille sähköpostitse
- Muistio on luettavissa tiekartan nettisivulta: <https://keskisuomi.fi/hiilineutraalikeskisuomi/>

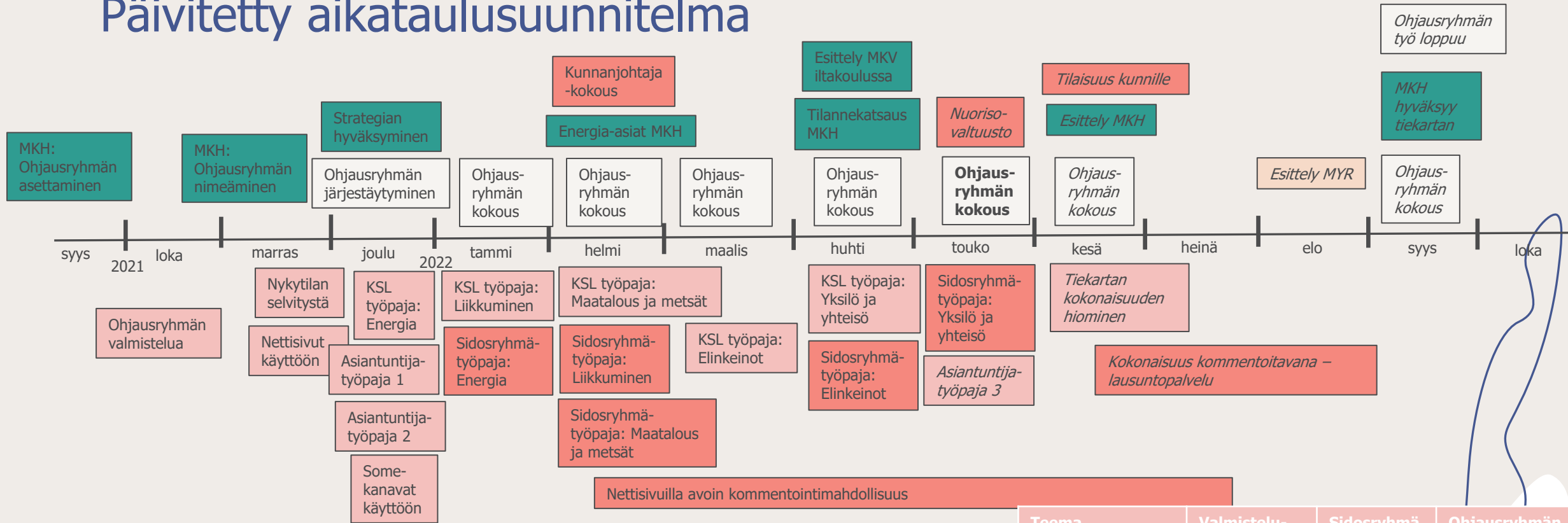

4. Tiekarttatyön edistyminen (20.4.-16.5.2022)

- Valmistelutilaisuudet
 - KSL valmistelukeskustelu: Yksilö ja yhteisö 21.4.2022
 - Sidosryhmäkeskustelu: Yksilö ja yhteisö 3.5.2022
- Nettisivujulkaisut
 - Ohjausryhmän 5. kokouksen muistio ja tiivistelmä sovituista asioista
 - Yksilö ja yhteisö: Katsaus päästöihin ja linjauksiin
 - Yksilö ja yhteisö – poimintoja sidosryhmäkeskustelusta
- Muuta
 - Esittely maakuntavaltuuston iltakoulussa
 - Esittely maakuntahallitukselle
 - Vaikutusten arviointia
 - Uudet nettisivut

Päivitetty aikataulusuunnitelma

Teema	Valmistelu-työpaja (KSL)	Sidosryhmä-keskustelu	Ohjausryhmän kokous
Energia	20.12.2021	14.1.2022	20.1.2022
Liikkuminen	11.1.2022	3.2.2022	17.2.2022
Maatalous ja metsät	14.2.2022	25.2.2022	15.3.2022
Elinkeinot	25.3.2022	6.4.2022	19.4.2022
Yksilö ja yhteisö	21.4.2022	3.5.2022	17.5.2022

5. Alustus aiheesta ilmastonmuutos ja kuluttaja/ kansalainen

- Alustuksen pitävät Minna Kankainen, JAPA ry ja Minna Pusa, Keski-Suomen kuluttajat ry

6. Alustus aiheesta Kuntien ilmastotyö

- Alustuksen pitää Pauliina Ritvanen, Viitasaaren kaupunki

7. Tiekartan tavoitteet ja toimenpiteet: Yksilö ja yhteisö

- Johdatus Yksilö ja yhteisö -teeman päästöihin ja linjauksiin
- Käydään läpi luonnos tavoitteista ja toimenpiteistä ja keskustellaan
- Vahvistetaan, että luonnos julkaistaan tiekartan nettisivuilla ja luonnosta päivitetään myöhemmin palautteen perusteella ja täydennetään tarpeen mukaan

KESKI-SUOMEN LIITTO

Yksilö ja yhteisö -teema: katsaus päästöihin ja linjauksiin

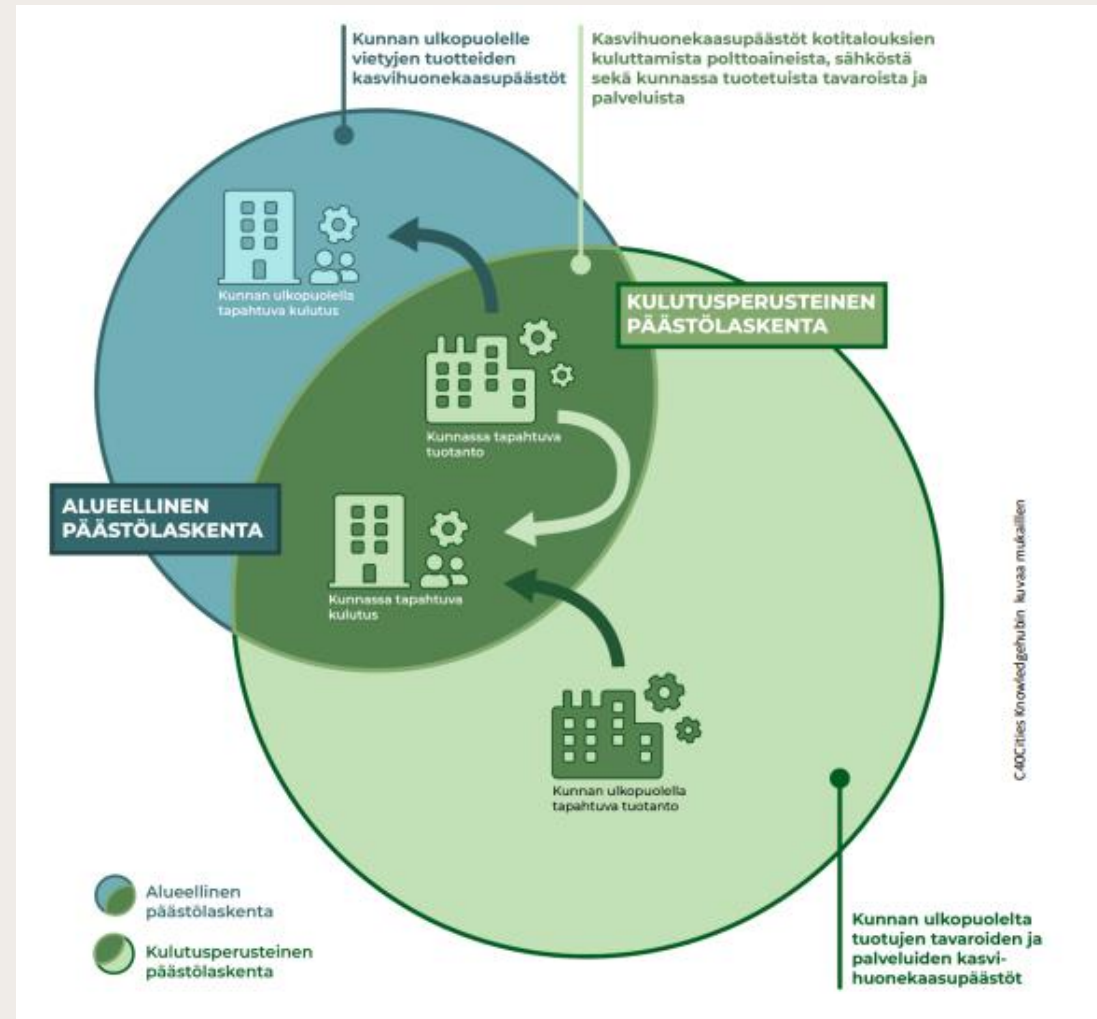
Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartta

Huhtikuu 2022

Päästöjä lasketaan monella tavalla

- Alueellinen päästölaskenta laskee maantieteellisellä alueella tuotetut kasvihuonekaasupäästöt.
- Kulutukseen perustuva päästölaskenta laskee päästöt siellä missä ne kulutetaan.
- Alueelliset ja kulutukseen perustuvat päästölaskennat ovat osittain päällekkäisiä. Ne eivät siis ole vaihtoehtoja toisilleen vaan täydentävät toisiaan.

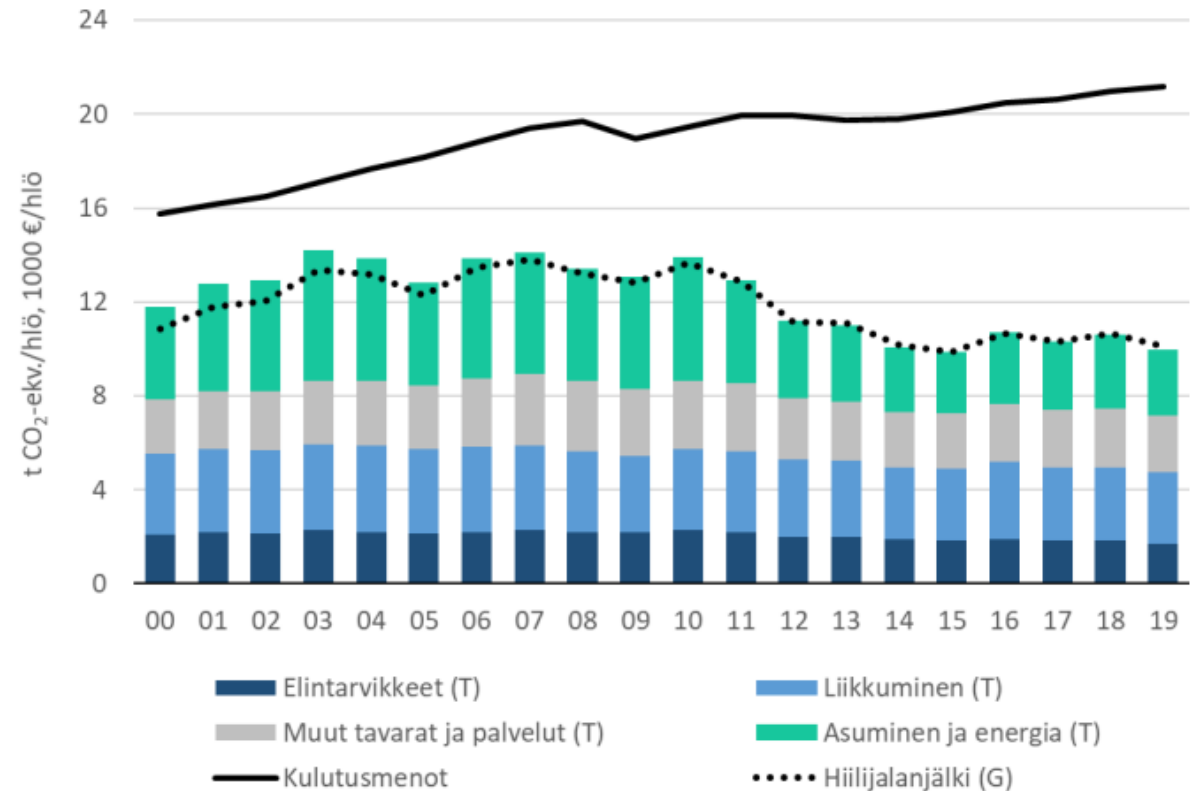

Kulutuksen päästöt

- Kulutusperusteiset päästöt:
 - sisältävät Suomen tuotantoperusteiset päästöt ja tuontituotteiden tuotantoketjujen päästöt ulkomailla
 - päästöistä on vähennetty vientituotteiden tuotantoketjujen päästöt
- Kulutusperusteiset päästöt jakautuvat seuraavasti:
 - kotitalouksien kulutus 66 %
 - julkinen kulutus 12 %
 - investoinnit 19 %

Kuvan lähde: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/11131553-2171-402c-b1ac-482e99430154/23a67998-6838-4851-a5cd-3a2f3ecf7eb5/SUUNNITELMA_20211209072338.pdf

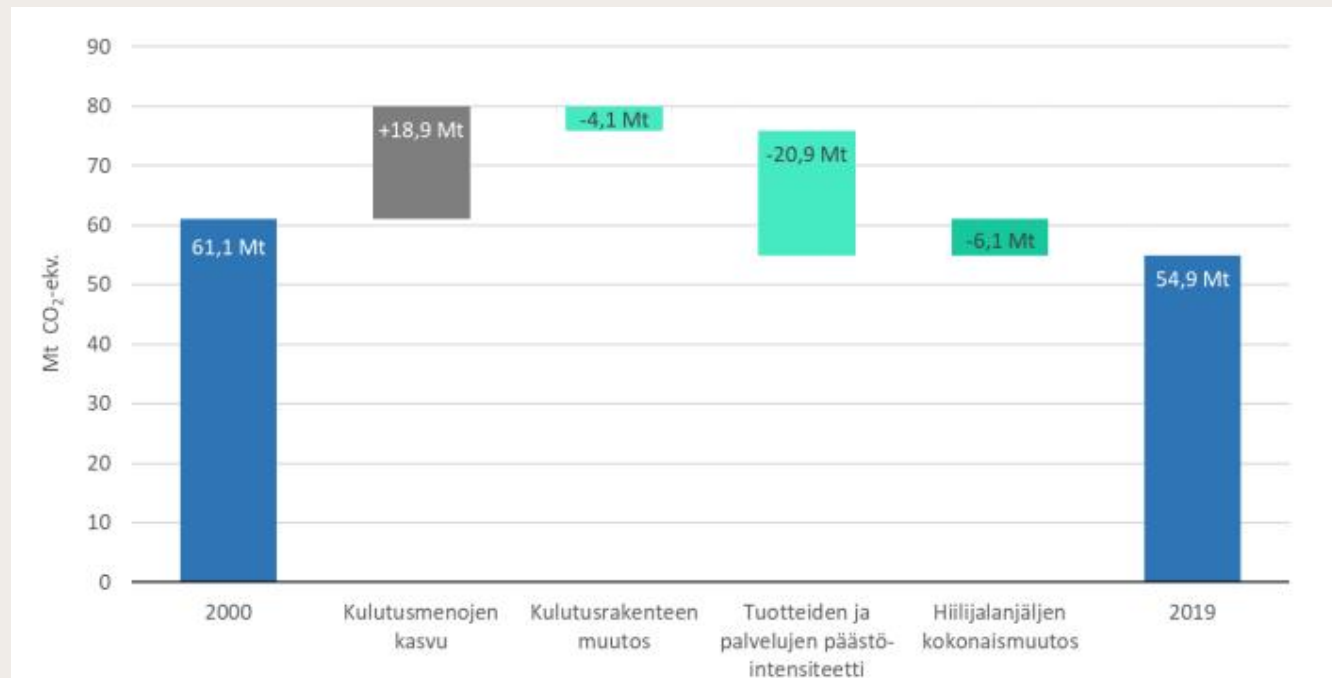

Kuva 23. Suomalaisten kotitalouksien keskimääräiset kulutusmenot (vuoden 2015 hinnoin) ja hiilijalanjälki 2000–2019. SYKE:n ENVIMAT-mallinnusta on tässä uudistettu tuontituotteiden päästölaskennan osalta. Päästöt on esitetty kahdella tavalla. Tuoteryhmäkohtaiset päästöintensiteetit huomioivassa laskennassa (T) kunkin tuoteryhmän päästökerroin on kerrottu tuontimaiden päästöintensiteettejä (kasvihuonekaasupäästöt/bruttokansantuote) kuvaavalla vuotuisella indeksiarvolla (2015=1). Vastaava globaali päästöintensiteetin kehitys on otettu huomioon katkoviivalla kuvatussa päästökehityksessä (G). (Savolainen ym. 2021)

Kulutuksen hiilijalanjäljen muutoksen tekijät

- Tuotteiden ja palveluiden päästöintensiteetti on laskenut
- Kulutusmenojen kasvu on syönyt suuren osan vähäpäästöisemmän kulutuksen hyödyistä

Kuvan lähde:

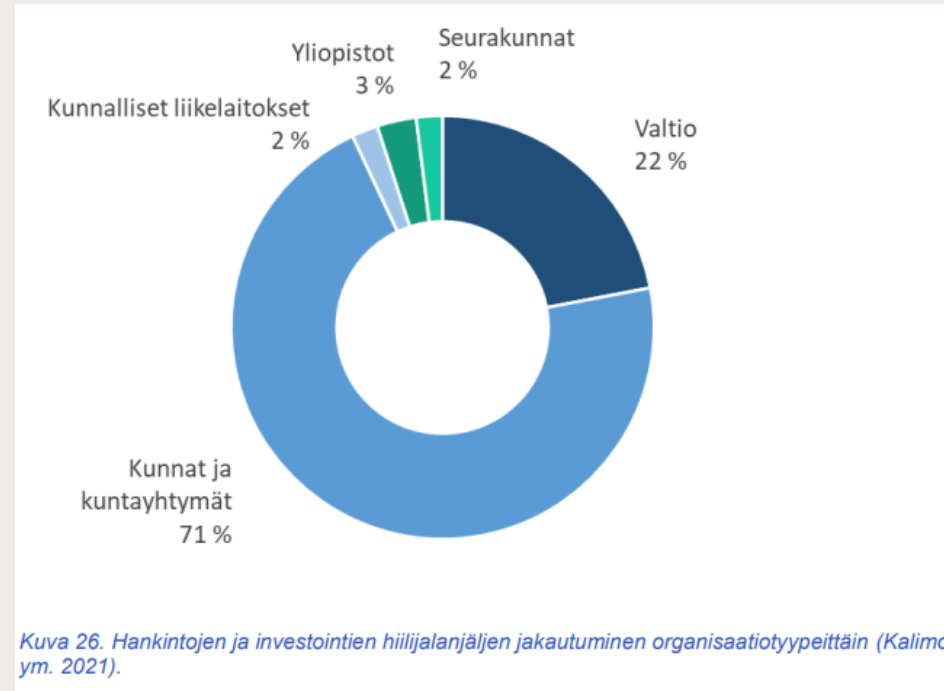
https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/11131553-2171-402c-b1ac-482e99430154/23a67998-6838-4851-a5cd-3a2f3ecf7eb5/SUUNNITELMA_20211209072338.pdf

Kuva 24. Kotitalouksien hiilijalanjäljen muutoksen osatekijät jaksolla 2000–2019. Tiedot pohjautuvat SYKE:n ENVIMAT-mallinnuksen päivitettyihin laskentatuloksiin. (Savolainen ym. 2021)

Julkiset hankinnat

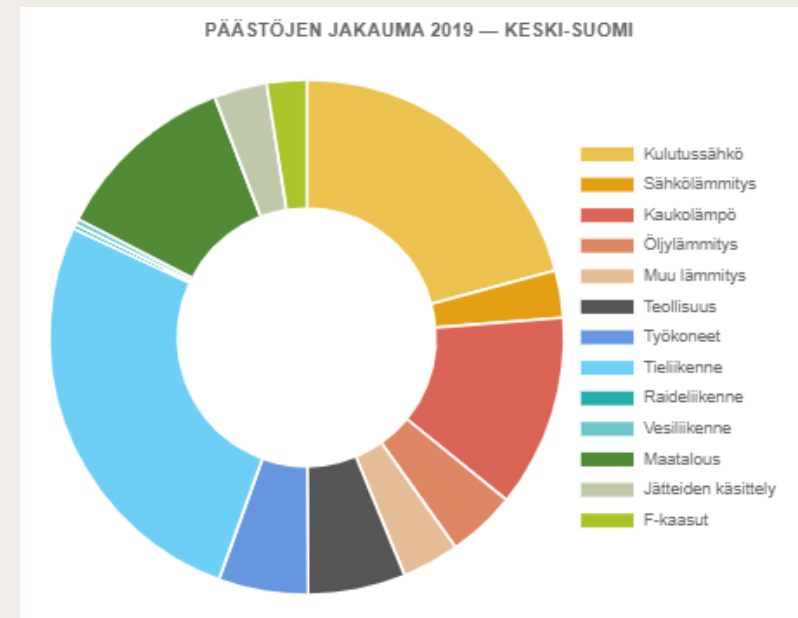
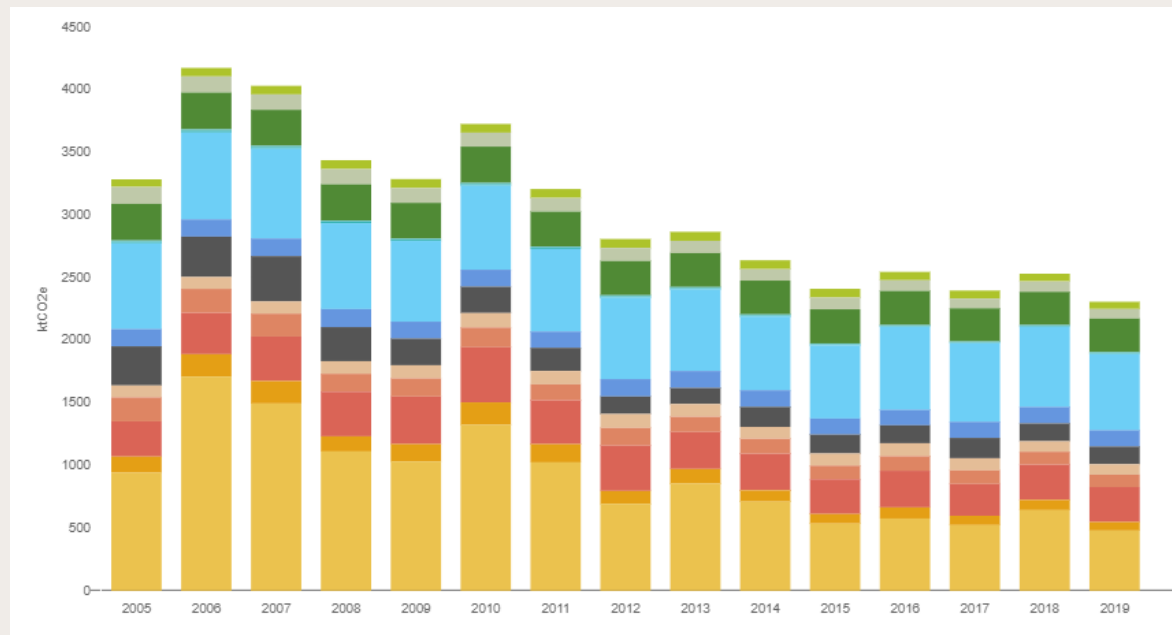
- Suomen julkisten hankintojen kokonaisarvo on 35-50 miljardia € vuodessa.
- Laskennassa on otettu huomioon kulutusperäiset päästöt eli myös tuonti ja vienti.
- Julkiset hankinnat ovat tärkeä keino edistää sekä kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista että ympäristöystävällisten tuotteiden markkinoita.

Keski-Suomen kasvihuonekaasupäästöt

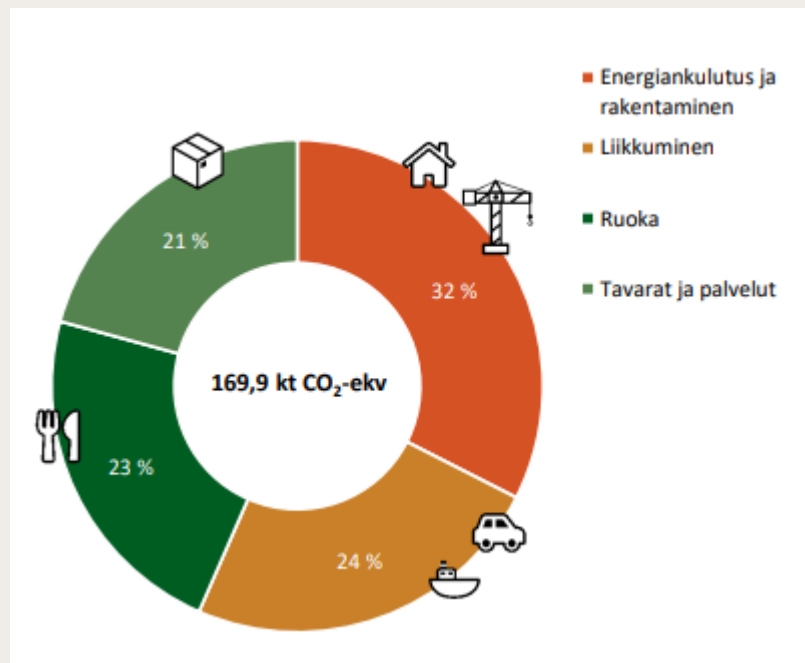
- Keski-Suomen kasvihuonekaasu (KHK) päästöt
 - Kokonaispäästöt on alueella syntyvien päästöjen kokonaismäärä

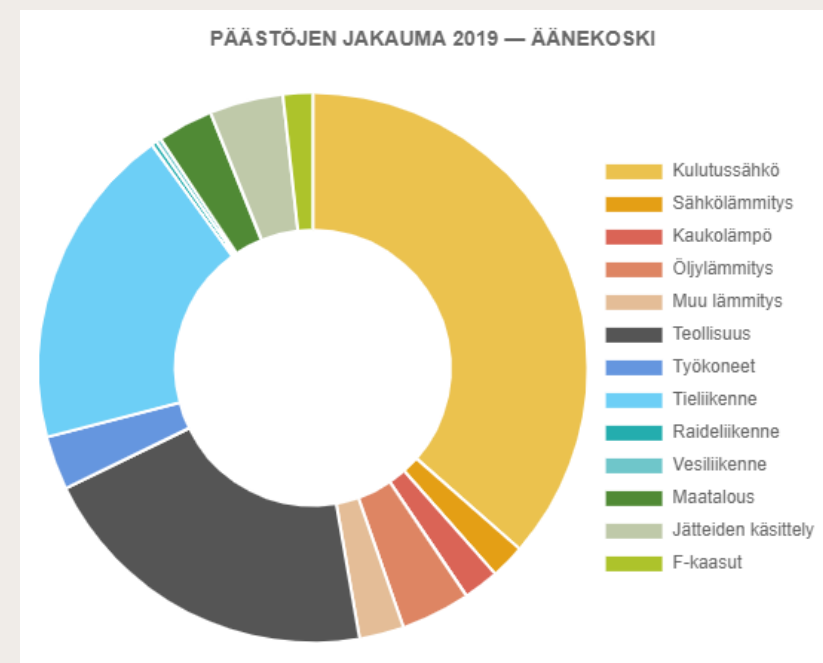
Kasvihuonekaasupäästöt - Äänekoski

- Äänekoskelle on laskettu kulutuksen kasvihuonekaasupäästöarvio vuodelle 2020. Sen tulos on 169,9 kt CO₂ ekv. Laskennan tekivät Luke ja Sitowise.
- SYKEN päästötietokannan mukaan Äänekosken tuotantoperusteiset kokonaispäästöt olivat vuonna 2020 281,6 kt CO₂ ekv.
- Laskettujen päästöjen sisältö ei ole täysin sama ja laskentavuosi on eri, joten tulokset eivät ole täysin vertailukelpoiset vaan ainoastaan suuntaa-antavat.

Lähde (vasen kuva):
https://www.aanekoski.fi/uutiset/kuntalaisten-kulutuksen-hiilijalanjalki-selvitetty-ensimmaista-kertaa-kulma-hankkeessa/Kulma_kuntaraportti_Aanekoski_10012022.pdf

Lähde (oikea kuva):
<https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

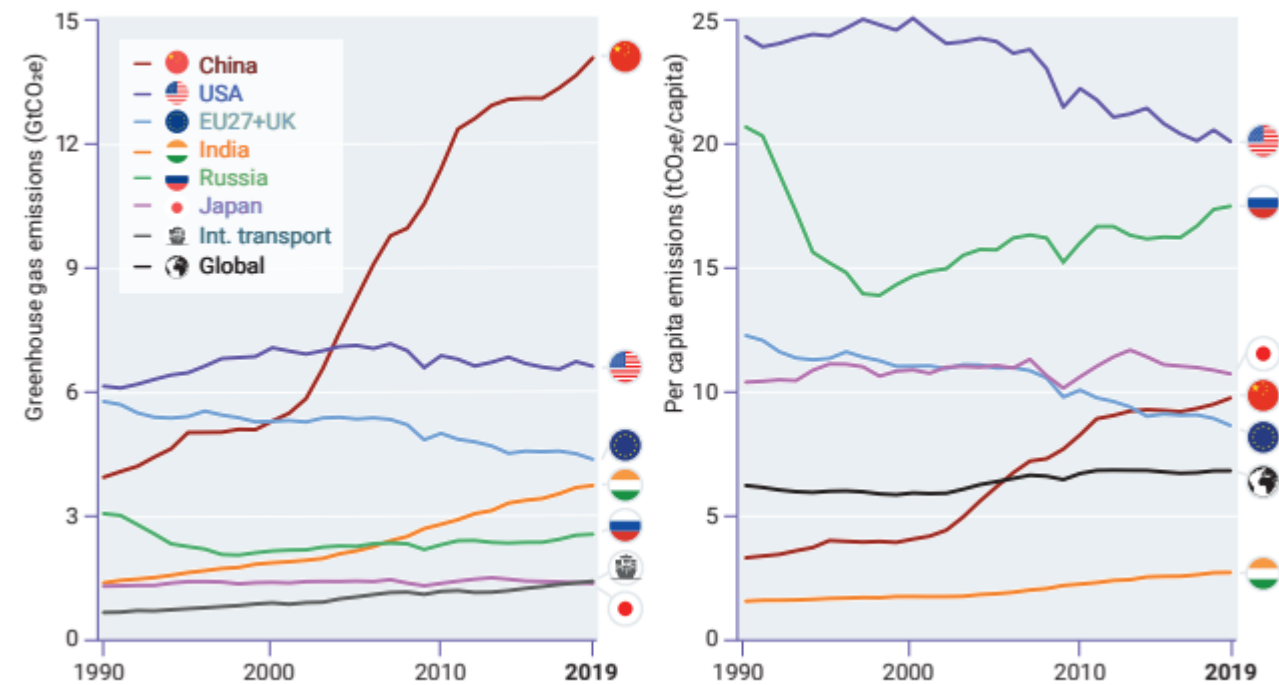

Hiilijalanjälki eri maissa

- Asukaskohtaiset päästöt vaihtelevat huomattavasti maittain
- Kestävän tason on arvioitu olevan n. 2 500 t CO₂e/v
- Ääripäissä vuonna 2018 (https://www.globalis.fi/Tilas_tot/co2-paeaestoet-per-asukas)
 - Qatar 32 420 t CO₂e/v
 - Kongon demokraattinen tasavalta 30 t CO₂e/v

Figure 2.2. Absolute GHG emissions of the top six emitters (excluding LUC emissions) and international transport (left) and per capita emissions of the top six emitters and the global average (right)

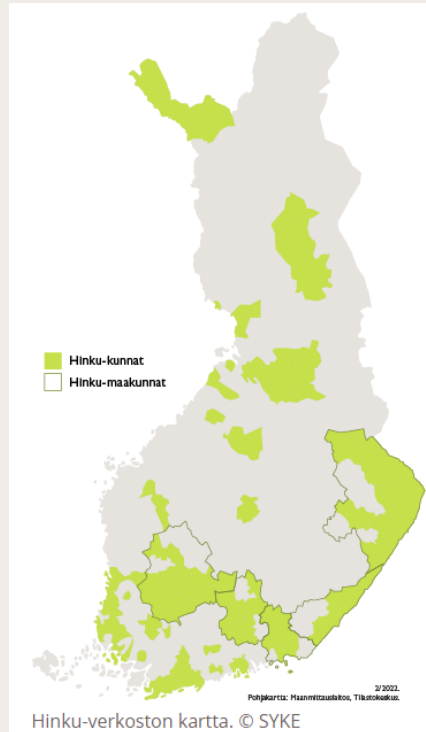

Source: Crippa et al. (2020)

Kunnat verkostoissa

- HINKU (kartta)
 - Tavoitteena 80 % KHK-päästövähennys 2007 -> 2030
 - Yhteensä Suomessa 82 kuntaa
 - Keski-Suomessa 1 kunta (Äänekoski)
 - <https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI>
- KETS (Kuntien energiatehokkuussopimus)
 - Tavoitteena on integroida energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuvan energian hyödyntäminen osaksi kunnan normaalia arkea ja sen käytössä olevia johtamisjärjestelmiä, -7,5 % energiankäytöstä 2025 mennessä
 - Koko Suomessa 106/309 kuntaa
 - Keski-Suomessa 9 kuntaa (Jyväskylä, Jämsä, Keuruu, Konnevesi, Laukaa, Multia, Muurame, Saarijärvi, Äänekoski)
 - <https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/>

- FISU (Resurssiviisaiden kuntien verkosto)
 - Tavoittelee hiilineutraalisuutta, jätteettömyyttä ja globaalisti kestäväää kulutusta vuoteen 2050 mennessä
 - Yhteensä Suomessa 11 kuntaa
 - Keski-Suomessa 1 kunta (Jyväskylä)
 - <https://www.fisunetwork.fi/fi-FI>
- Covenant of Mayors (Euroopan komission ilmasto- ja energiasitoumus paikallistason toimijoille)
 - Tavoitteena päästövähennys vähintään -40 % vuoteen 2030 mennessä
 - Kestävän energiankäytön toimenpideohjelma (Sustainable Energy Action Plan, SECAP): nykytilakartoitus ja päästövähennyssuunnitelma
 - Keski-Suomesta 1 kunta (Jyväskylä)
 - Koko Suomesta SECAP:in on tehnyt 13 kuntaa
 - <https://www.kaupunginjohtajienyleiskokous.eu/>

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035 (1/2)

- Kulutukseen kytkeytyvät ohjauskeinot:
 - normiohjaus
 - taloudelliset ohjauskeinot kuten verotus ja avustukset
 - informaatio-ohjaus kuten kampanjat, kasvatus ja muu viestintä kuten ympäristömerkintä
- Muita keinoja ohjata kulutusta
 - markkinoiden muuttaminen ja tarjonta
 - palvelujen tarjonta
 - tuuppaus
 - vapaaehtoiset sopimukset
 - green dealit
 - tuotteiden ja palveluiden muotoilu

Taulukko 4. Kuluttajien mahdollisuudet henkilökohtaisen hiilijalanjäljen pienentämisessä. Päästö-
vähennyksiltään merkittävimmät toimet on lihavoitu.

Tavarat ja palvelut	Ruoka
• Kulutuksen uudelleen ohjautumiseen ja väheneminen: tuotteiden käyttöön pidentyminen, tavaroiden lainaaminen, jakaminen ja vuokraaminen. • Ilmastoystävällisten ratkaisujen valitseminen: mm. suosimalla kestäviä ja muunneltavia tuotteita, käyttämällä kierrätettyjä tavaroita ja suosimalla kiertotalous- ja ympäristömerkittyjä tuotteita. • Ilmastoystävällisesti toimiminen: vanhan huoltaminen ja korjaaminen	• Kulutuksen vähentäminen: ruokahävikin ehkäisy • Ilmastoystävällisten ratkaisujen valitseminen: ilmastoystävällinen ruoka. • Ilmastoystävällisesti toimiminen: ruokahävikin estäminen, kausituotteiden suosiminen, marjojen, sienien yms. kerääminen
Liikenne	Asuminen
• Kulutuksen vähentäminen: liikkumistarpeen harkinta, autojen ja pyörien lainaaminen/jakaminen/vuokraaminen, lentämisen vähentäminen ja korvaaminen toisilla matkustusmuodoilla. • Vähemmän hiili-intensiivisten ratkaisujen valitseminen: vähähiiliset liikennemuodot • Ilmastoystävällisiin ratkaisuihin investoiminen: auton vaihto esimerkiksi sähköautoon tai sähköpyörään. • Ilmastoystävällisesti toimiminen: korkeapäästöisen liikkumisen vähentäminen, kävelyn, pyöräilyn ja raideliikennevälineiden käytön lisääminen.	• Kulutuksen vähentäminen: asumispinta-alan harkinta, huonekalujen ja kodintarvikkeiden käyttöön pidentäminen, raaka-aineiden uudelleenkäyttö esim. vettä kierrättävä ja puhdistava suihku, tavaroiden lainaaminen/jakaminen/vuokraaminen • Ilmastoystävällisten ratkaisujen valitseminen: kiertotalous- ja ympäristömerkittyjen tuotteiden suosiminen, kestävät ja muunneltavat tuotteet. • Vähemmän hiili-intensiivisten ratkaisujen valitseminen: uusiutuva sähkö ja lämpö, kierrätetyt tavarat, kiertotaloustuotteiden suosiminen, kestävät tuotteet. • Ilmastoystävällisiin ratkaisuihin investoiminen: öljylämmityksestä luopuminen, energiatehokkuuden parantaminen, lämpöpumput, aurinkoenergia. • Ilmastoystävällisesti toimiminen: vanhan korjaaminen ja huoltaminen, energiansäästö tavaroiden lainaaminen/jakaminen/vuokraus. • Asumisen osalta yksilö voi vaikuttaa esimerkiksi asuntoyhtiön tai kunnan vuokralatojen ratkaisuihin.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035 (1/2)

Valtion toimia kulutuksen hiilijalanjäljen yleiseen vähentämiseen ja kuluttajien hiilijalanjäljen puolitustavoitteen tukemiseen – keskittyen kuitenkin ruokaan, liikenteeseen ja asumiseen – ovat seuraavat:

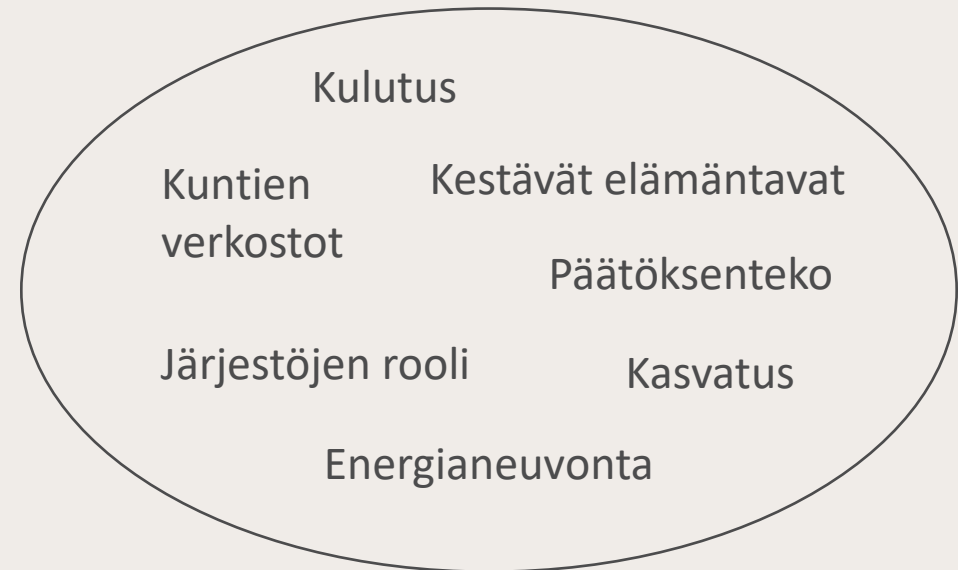
- Vahvistetaan tietopohjaa kulutusrakenteen ohjaamisesta ja tunnistetaan rakenteelliset muutostarpeet, joihin on mahdollista pureutua sääntelyllä (normit) ja ne joissa muut keinot tulisi ottaa huomioon. Luodaan poikkihallinnollinen toimenpideohjelma/yhteisymmärrys kestävän kulutuksen ohjauskeinojen koordinoitua kokonaisuudistusta varten, jotta ohjauskeinokokonaisuus olisi johdonmukainen. (YM yhteistyössä muiden tahojen kanssa)
- Selvitetään hiili-intensiivisten tuotteiden ja palveluiden ja vähähiilisten tuotteiden mainonnan ohjausvaihtoehtoja ja ympäristömerkintöjen edistämistä
- Kehitetään elintarvikkeiden ja muiden kulutustuotteiden elinkaaripäästöjen arviointia kulutusverotuksen suuntaamiseksi ilmasto- ja ympäristövaikutukset huomiovaksi. Tällaista verotusta tarkastellaan vuoden 2023 jälkeen. (VM/YM/MMM/LVM/TEM)
- Tuetaan alueellista ja paikallista tuoppausta ja skaalataan kestävien elämäntapojen kokeiluja ja kiihdyttämiä, jotka tukevat kestäviä, luonnonvaroja säästäviä valintoja (YM)

- Tuetaan nykyisten ilmasto- ja kiertotalousopetusmateriaalien jalkauttamista. Tehdään kohdennettua viestintää hiilijalanjäljen pienentämisestä etenkin aikuisväestölle. Huomiodaan, että materiaaleissa kerrotaan toimien mittakaavoista. (YM yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa)
- Varmistetaan riittävät resurssit informaatio-ohjaustoimien toteuttamiseen ja energianeuvonnan antamiseen. Kuluttajien energianeuvonnassa tarjotaan riippumatonta ja ajantasaista tietoa energian säästöstä, energiatehokkuudesta, uusiutuvan energian ratkaisuksista sekä kulutusjoustomahdollisuuksista. Alueellisen energianeuvonnan rahoituksen vakiinnuttaminen osaksi energiatyöohjelmaa vuodesta 2023 eteenpäin
- Edistetään ympäristövaikutusten kannalta keskeisissä tuoteryhmissä digitaalisen tuotepassin käyttöönottoa sekä informaation jakamista käyttö- ja takuuiästä ja ilmastovaikutuksista (TEM/YM).
- Tuotesuunnittelussa edistetään korjattavuutta ja huollettavuutta sekä tuote palveluna ratkaisuja. Tuetaan kiertotalouspalveluja (mm. jakaminen, vuokraaminen, lainaaminen) ohjauskeinoilla sekä lisätään niiden houkuttelevuutta. Kannustetaan, innostetaan ja verkotetaan myös kuntia ja yhteisöjä jakamiskulttuurin leviämiseen (YM/TEM).

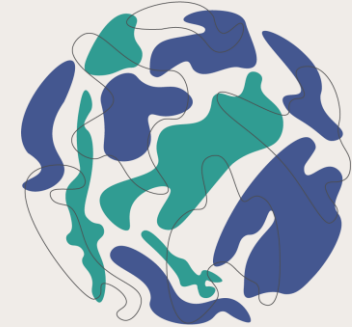
Teeman sisältö ja rajaukset

- Hiilineutraali Keski-Suomi -tiekartan Yksilö ja yhteisö -teeman sisältöä on hahmoteltu viereisessä kuvassa.
- Sisältö tarkentuu tiekarttatyön edetessä.
- Seuraa valmistelua ja ota kantaa:
<https://keskisuomi.fi/hiilineutraalikeskisuomi/>

KESKI-SUOMEN LIITTO

Yksilö ja yhteisö: Luonnos tavoitteista ja toimenpiteistä

Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartta

Toukokuu 2022

Johdanto

- Tämä dokumentti on luonnos Yksilö ja yhteisö -teeman tavoitteista ja toimenpiteistä Keski-Suomessa. Luonnos on osa Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekarttatyötä.
- Tiekartan valmistelu on aloitettu vuoden 2021 lopussa ja tiekartan ensimmäinen vaihe valmistuu syksyllä 2022.
- Tiekarttaa valmistellaan viiden teeman kautta ja Yksilö ja yhteisö on niistä yksi.
- Tiekartan valmistelua voi seurata Keski-Suomen liiton nettisivuilla:
<https://keskisuomi.fi/hiilineutraalikeskisuomi/>

Tavoitteet ja visio

Tavoitteet

- Kestävät elämäntavat käyttöön
- Kuntien ilmastotyö
- Järjestöt ja muut yhteisöt ilmastotoimijoina

Hiilineutraali Keski-Suomi tiekartan tavoite

KHK-päästöt

Elinvoima

Visio

Vuonna 2030 Keski-Suomessa asuu kestävästi kuluttavia ja monet roolinsa ymmärtäviä ihmisiä. Kunnat ottavat ilmastonäkökulmat huomioon toiminnassaan ja mahdollistavat kuntalaisille kestäviä ja vähäpäästöisiä valintoja. Järjestöt ja muut yhteisöt tukevat osaltaan ihmisiä kestävässä elämässä yhteisöllisyyden samalla vahvistuessa entisestään.

Tavoitteet ja toimenpiteet

- Kestävät elämäntavat käyttöön
 - Kestävä kuluttaja
 - Kuluttajasta tuottajaksi
 - Aktiiviset kansalaiset
- Järjestöt ja muut yhteisöt ilmastotoimijoina
 - Järjestöt ja kyläyhteisöt kestävän elämäntavan aktivoijina
 - Taloyhtiöt kestävän elämäntavan tukena
 - Oppilaitokset kestävän elämäntavan tukena
 - Luotettavan tiedon tuottaminen ja hyödyntäminen
- Kuntien ilmastotyö
 - Kunnan ilmastoteot
 - Systemaattisuutta kuntien ilmastotyöhön

KESKI-SUOMEN LIITTO

Kestävät elämäntavat käyttöön

Kestävä kuluttaja

- Mitä tehdään:
 - Kohtuullistamme kulutustamme ja hankimme kestävästi
 - Suosimme palveluita tavaran omistamisen sijaan
 - Korjaamme vanhoja tavaroita uuden ostamisen vaihtoehtona
 - Lainaamme ja vuokraamme tavaroita sekä hankimme käytettyjä tavaroita uuden ostamisen vaihtoehtona
 - Kierrätämme vanhat tavaramme ja materiaalimme
 - Suosimme vähäpäästöisempiä tuotteita
 - Liikumme kestävästi, esimerkiksi suosimme kimpapakyytejä ja liikumme lihasvoimalla
 - Hyödynnämme päästölaskureita ja muita työkaluja kulutuksemme vaikutusten ymmärtämisessä
- Toimijat: Kuluttajat
- Tukena:
 - Kunnat, järjestöt, viranomaiset
 - Päästölaskurit

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö

Olisiko sinulla tähän esimerkki?

Kuluttajasta tuottajaksi

- Mitä tehdään:
 - Tuotamme energiaa esimerkiksi kotitalon katolle asennetuilla aurinkopaneeleilla
 - Osallistumme ruoan tuotantoon yhteisö- ja kumppanuusmaatalouden yhteisöissä
 - Kasvatamme vihanneksia ym. parvekkeilla, kotipihoilla, mökillä ym.
 - Kasvatamme syötävää viljelypalstoilla ja yhteisöpuutarhoissa
 - Lainaamme/ vuokraamme tavaroita toisille erilaisten alustojen kautta
- Toimijat: Kuluttajat
- Tukena:
 - Kunnat, järjestöt, viranomaiset

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö,

Olisiko sinulla tähän esimerkki?

Aktiiviset kansalaiset

- Mitä tehdään:
 - Muutamme omaa käyttäytymistä kestäväan ja vähäpäästöiseen suuntaan
 - Käytämme äänioikeutta vaaleissa ja vaikutamme poliittisiin päättäjiin ja päätöksiin
 - Vaadimme aktiivisesti kestäviä vaihtoehtoja
 - Vaikutamme järjestöissä, kunnissa ym. Yhteisöissä
 - Vaikutamme omalla esimerkillä lähipiiriimme
 - Kompensoimme päästöjäamme
- Toimijat: Kansalaiset
- Tukena:
 - Kunnat, järjestöt, viranomaiset, kauppa

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö

Olisiko sinulla tähän esimerkki?

KESKI-SUOMEN LIITTO

Kuntien ilmastotyö

Kunnan ilmastoteot

- Mitä tehdään:
 - Ennakoimme päätöksenteossa päätösten ilmastovaikutuksia
 - Huomioimme ilmastonäkökulman hankinnoissa
 - Huolehdimme kiinteistöistä ja tavaroista ja otamme huomioon energiatehokkuusasiat
 - Kaavoituksella ohjaamme toimivan yhdyskuntarakenteen muodostumista ja palveluiden kestäväää saavutettavuutta
 - Mahdollistamme esimerkiksi infralla kuntalaisten ja yritysten kestäviä valintoja
 - Viestimme ilmastoteoista ja teemme ilmastonäkökulmaa kuntalaisille ja yrityksille tutuksi
 - Luomme myönteistä mielipideilmastoa
- Toimijat: Kunnat, kuntalaiset
- Tukena:
 - Järjestöt, viranomaiset

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö

Toivakan kunnassa tuotetaan sähköä koulukeskuksen ja jätevedenpuhdistamon tarpeisiin katoille asennetuilla aurinkopaneeleilla. Katuvaloissa pyritään hyödyntämään enenevissä määrin led-valoja ja kiinteistöjä korjattaessa huomioidaan energiatehokkuus. Ruokahävikkiä on pienennetty jatkuvalla ruoan menekin seurannalla, vakioreseptiikalla sekä ylijäämäruoan myymisellä henkilökunnalle. Kalusteita kierrätetään aina kun mahdollista ja kunnan kiinteistöillä syntyvän jätteen kierrätykseen kiinnitetään tarkkaan huomiota.

Systemaattisuutta kuntien ilmastotyöhön

- Mitä tehdään:
 - Verkostoidumme muiden kuntien kanssa esim. HINKU, FISU, KETS
 - Otamme käyttöön muiden hyviä malleja
 - Arvioimme päätösten ilmastovaikutuksia ennakoon
 - Tutustumme kunnan kasvihuonekaasupäästöihin ja niiden vähentämisvaikutuksiin
 - Suunnittelemme ja otamme käyttöön omalle kunnalle sopivan mallin huomioida ilmastonäkökulma kunnan toiminnassa
 - Jalkautamme ilmastotyötä osaksi kunnan kulttuuria
- Tukena: Kunnat
- Tukena:
 - Järjestöt, yritykset, kuntalaiset, verkostot

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia: ?

Viitasaarelle perustettiin 2020 kestävän kehityksen toimikunta koordinoimaan kunnan vastuullisuustyötä. Toimikunnan ensimmäisiin tekoihin kuului hankerahan haku Viitasaaren ilmastotyön kehittämiseen.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Järjestöt ja muut yhteisöt ilmastotoimijoina

Järjestöt ja kyläyhteisöt kestävän elämäntavan aktivoijina

- Mitä tehdään:
 - Lainaamme ja vuokraamme tavaroita ja tiloja
 - Järjestämme tapahtumia kestävästi
 - Näytämme esimerkkiä ja jaamme tietoa hyvistä käytännöistä
 - Toteutamme arjen ratkaisuja
 - Suosimme kimppakyytejä
- Toimijat: Järjestöt, kyläyhteisöt
- Tukena:
 - Kunnat, yritykset
 - Leader-rahoitus, energia-avustukset

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia: ?

Olisiko sinulla tähän esimerkki?

Taloyhtiöt kestävän elämäntavan tukena

- Mitä tehdään:
 - Mahdollistamme kotitalouksien kestäviä tekoja
 - Tarjoamme latausinfraa autoille ja säilytys- ja latauspaikkoja sähköpyörille
 - Huolehdimme vähäpäästöisestä lämmitysratkaisusta
 - Huomioimme energia- ja materiaalitehokkuuden kunnossapidossa ja huollossa
 - Tarjoamme yhteisiä tiloja ja tavaroita
 - Kannustamme asukkaita energia- ja vesitehokkuuteen
- Toimijat: Taloyhtiöt
- Tukena:
 - Järjestöt, kunnat, yritykset
 - Energia-avustukset

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia: Rahan säästö

Olisiko sinulla tähän esimerkki?

Oppilaitokset kestävän elämäntavan tukena

- Mitä tehdään:
 - Opetamme kouluissa tärkeitä tapoja ja taitoja arjen valintoihin
 - Otamme kestävä kehityksen näkökulman osaksi kaikkien alojen opintoja
 - Tarjoamme täydennyskoulutusta esimerkiksi energia- ja materiaalitehokkuuteen
 - Viemme kiertotaloutta osaksi kaikkia opintoja
- Toimijat: Oppilaitokset, kunnat
- Tukena:
 - Järjestöt, yritykset

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia:

Olisiko sinulla tähän esimerkki?

Luotettavan tiedon tuottaminen ja hyödyntäminen

- Mitä tehdään:
 - Näytämme mallia kestäväan elämään
 - Jaamme tietoa monenlaisten viestintäkanavien kautta
 - Teemme tutuiksi kestävän elämäntavan työkaluja kuten erilaisia luotettavia oppaita ja laskureita
 - Popularisoimme tieteellistä tietoa
- Toimijat: Media, kunnat, yritykset, järjestöt, kansalaiset, tutkimuslaitokset
- Tukena:
 - Kehittämisen- ja tutkimusrahoitus

- Päästövähennys: Kulutuksen ja erityisesti fossiilisten luonnonvarojen kulutuksen vähentymisestä suoria päästövähennyksiä
- Muita vaikutuksia:

Olisiko sinulla tähän esimerkki?

Mittarit ja seuranta

- Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 tavoitteen etenemistä seurataan Keski-Suomen KHK-päästöjä seuraamalla.
- Yksilö ja yhteisö-teemassa seurataan mittareita, joista on kerrottu viereisessä taulukossa.
- Kokonaisuutta muutetaan tarpeen mukaan mittareiden ja toimenpiteiden kehittyessä.

Mittari	Lähde	Uusin tieto
Keski-Suomen kulutusperusteiset päästöt	SYKE, päästötietokanta	Laskenta valmistumassa syksyllä 2022
Verkostoihin liittyneiden kuntien määrät	HINKU, FISU, KETS	HINKU (2022): 1 (Äänekoski) FISU (2022): 1 (Jyväskylä) KETS (2022):9 (Jyväskylä, Jämsä, Keuruu, Konnevesi, Laukaa, Multia, Muurame, Saarijärvi, Äänekoski)

8. Tiekartan julkaisumuoto - nettisivusto

- Tiekartta julkaistaan nettisivustona. Sivusto ei ole vielä valmis, mutta tämän hetkisen luonnoksen voi katsoa osoitteessa: <https://hiilineutraali.keskisuomi.fi/>
- Sovitaan, että uudet nettisivut linkitetään Keski-Suomen liiton sivuille ja uudet sivut toimivat jatkossa luonnoksen päivityspaikkana.

9. Muut asiat

10. Seuraava kokous

- 14.6.2022 (Hybridikokous)
 - Kokonaisuuden arviointi
 - Toimenpiteiden vaikutusten arviointi
 - Huoltovarmuus

Muut kokoukset

- 13.9.2022 (Hybridikokous)
 - Viimeiset muokkaukset ja tiekartan hyväksyminen
 - Palautekeskustelu valmistelusta ja työn päättäminen

11. Kokouksen päättäminen

- Kiitos kaikille!

Ilmastonmuutos ja kuluttaja

Hiilineutraali Keski-Suomi tiekartta
ohjausryhmä ti 17.5.2022

Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry
Minna Kankainen

VIBBAN

Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry

- Kestävän kehityksen ja elämäntavan arkipäiväistäjä
- Perustettu 2001
- Juuret vuoden 1992 YK:n Ympäristö- ja kehityskonferenssissa Rio de Janeirossa, taustalla ajatus asukkaiden paikallisagendatoiminnasta

Keke-teemat ruohonjuuritason näkökulmasta

- Ympäristö
- Liikkuminen
- Ruoka
- Kuluttaminen
- Asuminen
- Kierrättäminen

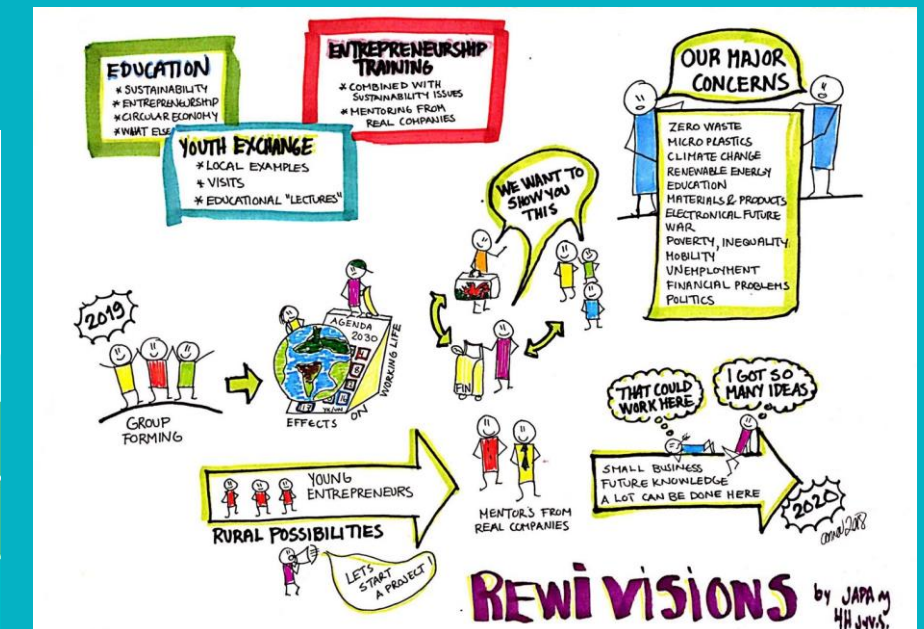
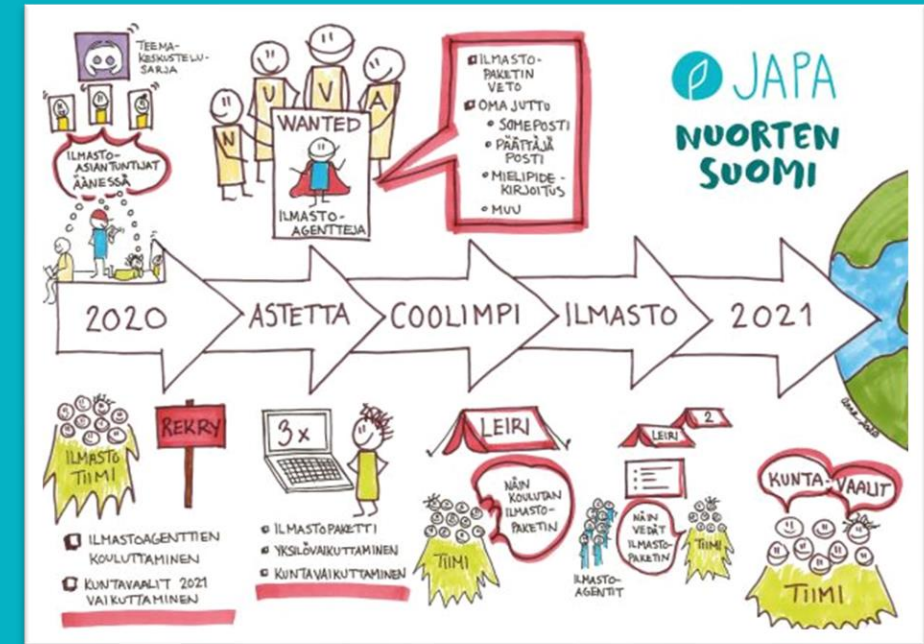
Toimintaa

- Neuvontaa
- Ympäristökasvatusta
- Tapahtumia ja tempauksia
- Hanketoimintaa
- Yhteistyössä muun muassa alueen asukasyhdistysten, Jyväskylän kaupungin, Jyväskylän seudun joukkoliikenteen ja Mustankorkea Oy:n kanssa.

Hankkeita

- Fiksusti liikkeellä Keski-Suomessa 2022
- Pyöräile kylille 2021-2022
- Rewitellen 2021-2022
- Astetta coolimpi ilmasto 2020-2021
- Rewi Visions 2019-2021
- www.japary.fi/arjen-ilmastotekoja-jyvaskylassa/
(Circwaste-kokeilu 2020)

Lastipyörälainaamo

- Avattu 2015 liikkumisen ohjaushankkeen kokeilutoimintana
- Lainattavissa neljä sähköavusteista lastipyörää, kolme sähköpyörää sekä erikoispyöriä. Yhteensä 13 pyörää sekä peräkärryt ja varusteita
- Kuka tahansa saa kokeilla viikon ajan maksutta
- Toimii Kansalaistoiminnankeskus Mataralla
- Korkea käyttöaste, noin 80 %
- Ainoa Suomessa

Ilmastonmuutos ja kuluttajat, Japalaisten mielteitä

Kiitos!

Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry

Minna Kankainen
Toiminnanjohtaja (sij.)
minna.kankainen@japary.fi
040 593 8541
www.japary.fi

Keski-Suomen Kuluttajat ry

on yksi Suomen alueellisista kuluttajayhdistyksistä, joka on Kuluttajaliiton jäsenyhdistys. Kuluttajaliitto on ollut mukana Hävikkifoorumissa vuodesta 2020 alkaen. Hanke kestää vuoteen 2023 ja hankkeessa on useita eri toimijoita. Hanke koskettaa ilmastoasioita.

Kuluttajaliitto kouluttaa paikallisesti sekä verkossa jäsenistöään ja järjestää myös avoimia koulutuksia. Hiilidioksidipäästöihin läheisesti liittyvä asia on viime aikoina ollut ruokahävikin pienentämiseen liittyvä työ. Selvitysten mukaan Suomessa menee ruokaa hukkaan noin 360 miljoonaa kiloa vuosittain. Kotitalouksien osuus ruokaketjun ruokahävikistä on suurin, peräti yli kolmasosa. Se tarkoittaa, että kodeissa muodostuu ruokahävikkiä yli 100 miljoonaa kiloa vuosittain. (Luonnonvarakeskus 49/2021)

Hiilijalanjälkeä on siis pienennettäväksi. On syytä pohtia sitä, osaammeko me arvostaa ruokaa riittävästi? Ja toimia sen mukaisesti? Tietoisuuden lisääntyminen toiminnan vaikutuksista parantaa huomiokykyä ja saa näkemään vaihtoehtoja. Pystyy katsomaan asioita uudesta näkökulmasta. Ilmastoasioiden keskusteluun nostaminen ja rakentava vaikuttaminen jokapäiväisessä elämässä, harrastus- ja työympäristöissä aikaansaa muutoksia. Kuluttajavalinnoilla voi todella vaikuttaa.

Kuluttajan vaikutusmahdollisuudet ovat korostuneet ilmastokriisin myötä. Vaikutusmahdollisuudet ovat tulleet myös näkyvämmiksi. Jokainen pystyy tuomaan yhteiseen tavoitteeseen jotain omassa elinpiirissä. Avoimuutta uusille ideoille siis tarvitaan.

Kuluttajayhdistyksen rooli

Kuluttajayhdistys tiedottaa ja kouluttaa kuluttajajäseniään ajankohtaisten koulutusaiheiden ohella myös kestävä kehityksen hankkeissa yhdessä Kuluttajaliiton kanssa.

Ohjausryhmän jäsenenä olen valmistellut jäsenkyselyä hiilijalanjäljen asioissa. Tavoitteena on kuulla jäsenistöä siitä, mitkä aiheet he kokevat tällä hetkellä ilmastokysymyksissä vieraiksi, mistä luotettavaa tietoa ei koeta olevan helposti saatavilla sekä omien motivaattoreiden arviointia.

On tärkeä vahvistaa kuluttajan uskoa omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa

Kyse on meidän asenteistamme, erilaisista tiedoistamme, taidoistamme ja jokapäiväisestä toiminnasta. Tuomalla esiin omat arvot, kysyntä muokkaa tarjontaa. Tietoa on olemassa paremmasta ja uutta tietoa syntyy koko ajan. Uusia tuotteita ja palveluita tulee koko ajan markkinoille, joiden hiilijalanjälki on aiempaa fiksumpi ja kierrätysmahdollisuudet laajenevat.

Kuluttaja tarvitsee vinkkilinkkejä, käytännön ideoita, uusien vaikutusmahdollisuuksien löytämiseen. Sen jälkeen uudesta kertomista omassa elinympäristössään muillekin.

Kanava kuluttajaodotusten esille tuomiseen

Yhteisöillä ja yrityksillä olisi hyvä olla verkkosivuillaan kanava kuluttajille kuluttajapalautteen antamiseksi jo pelkästään ilmasto- ja ympäristöasioissa. Kuluttajat voisivat sen avulla välittää yrityksille havaintojaan siitä, mitä tietoa ei löytynyt. Ja riittäkö tarjolla oleva tieto hankintapäätösten pohjaksi ilmastoviisaampien tuotteiden ja palveluiden hankkimiseksi.

Viitasaaren kaupungin ilmastotyö

Pauliina Ritvanen, ilmastokoordinaattori

17.5.2022

Viitasaari-tietoa

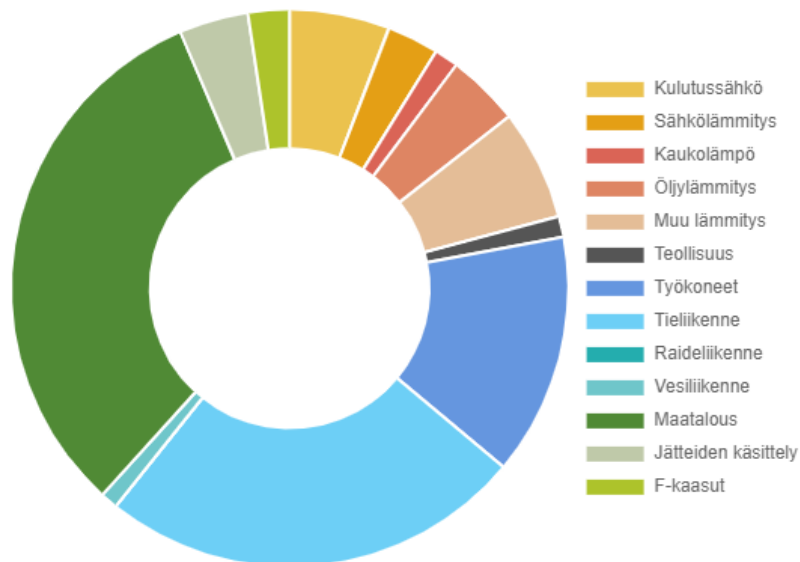
- Kaupungin visio: Viitasaari on rohkeasti innovatiivinen ja elinvoimainen, luonnonläheisyyttä tarjoava vetovoimaisten palvelujen kaupunki.
- Asukasluku 6070
- Taajama-aste 58 % (K-S 81,5 %)
- Työllisyysaste 67 % (66 %)
 - Alkutuotannon osuu työpaikoista 10,4 % (3,4 %)
 - Jalostus 22,6 % (22 %)
 - Palvelut 65,2 % (73 %)
- Eläkeläisten osuus 41,6 % (27,3 %)

(Luvut vuosilta 2020–2021, lähde Tilastokeskus)

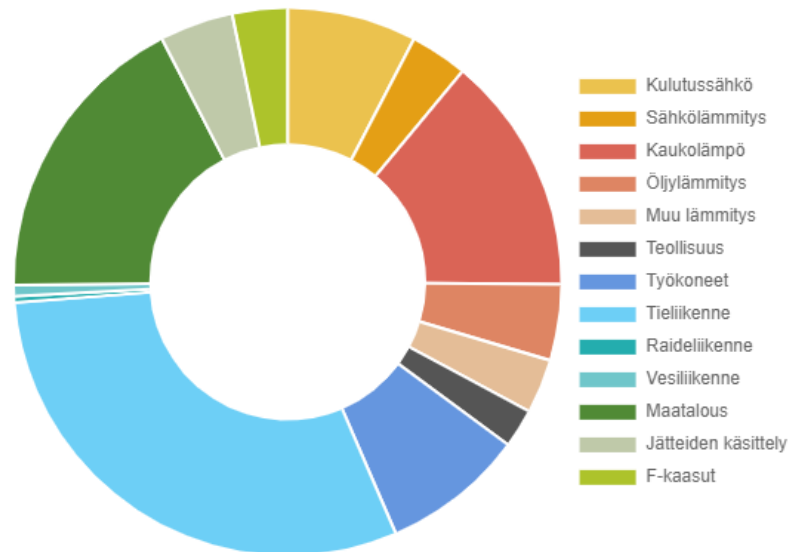

Viitasaaren päästöt 2020

PÄÄSTÖJEN JAKAUMA 2020 — VIITASAARI

PÄÄSTÖJEN JAKAUMA 2020 — KESKI-SUOMI

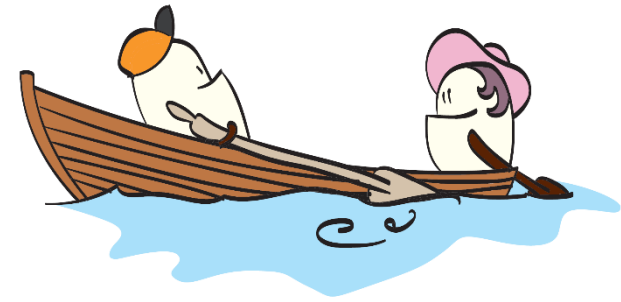
Kokonaispäästöt: 49,9 ktCO₂e (1519,1)

Per asukas: 8,2 tCO₂e (5,6)

Muutos 2005–2020 : Kokonaispäästöt - 32 % (- 27 %), Per asukas - 17 % (- 29 %)

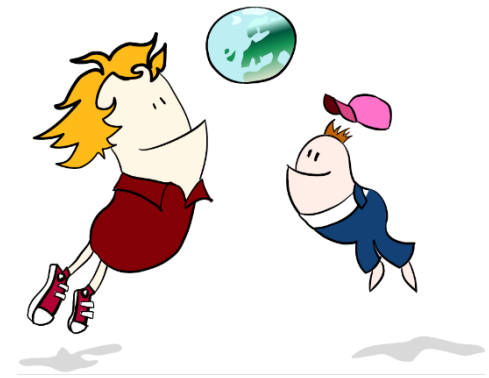
(Lähde: Syke)

Ilmastotyö ennen

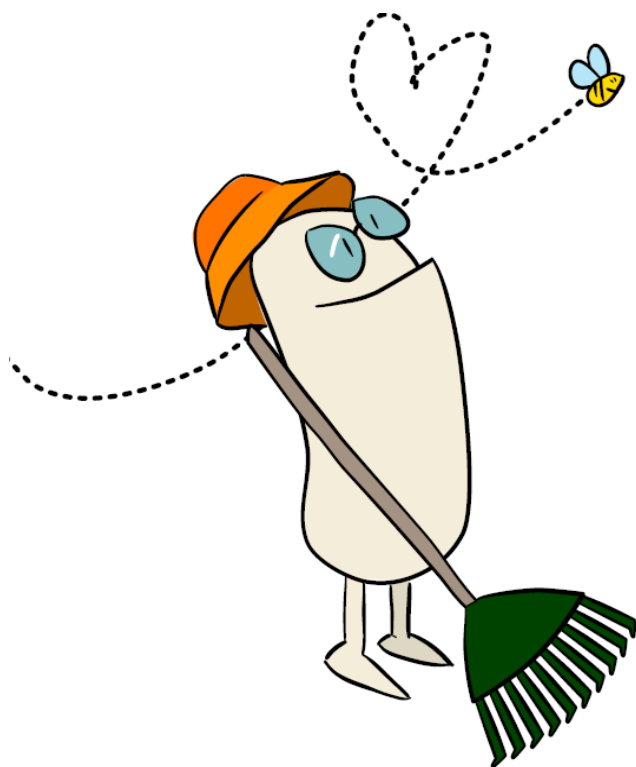
- Ilmasto-ohjelma 2012–2020
 - Tavoite 23 % päästövähennys vuoden 2004/2006 tasosta vuoteen 2020 mennessä
- Uusiutuvan energian kuntakatselmus 2017
 - Toteutettu energiaratkaisuja
 - Öljylämmöstä luopuminen lähes kokonaan
 - Aurinkopaneelit (587 kpl, 161 kWp) terveyskeskuksella
- Kestävän kehityksen toimikunnan perustaminen 2020

Ilmastotyö nyt

- Pikkasen parempia ilmastotekoja yhdessä -hanke
 - Ympäristöministeriön rahoittama
 - Ilmastojohtajuuden ja -viestinnän kehittäminen -> ilmastovahti.viitasaari.fi/
 - Yritysverkosto/-yhteistyö luominen-> YmpyräKS-verkosto, paikallinen toiminta
 - Enni-energiansäästöprojektit kouluilla
- Eri toimialoilla/yksiköissä omia ohjeita/suunnitelmia
- Tavoite (Hiilineutraali Viitasaari 2030) ja sen kirjaaminen

Ilmastotyö tulevaisuudessa

- Tarvitaan tiedon lisäämistä
- Hinku-verkostoon?
- Suunnitelma/tiekartta/ohjelma
- Resurssiviisas Viitasaari
-hanketta haettu

VIITASAARI

Pikkasen parempi periferia

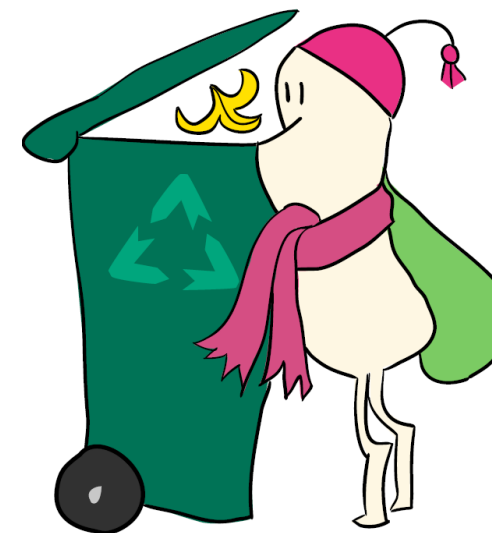
Mitä ilmastotyö tarkoittaa käytännössä Viitasaarella?

- Muodostuu erilaisista julkilausumista + ilmastoteoista
 - Tekojen taustalla usein myös taloudelliset hyödyt
- Tällä hetkellä pitkälti hanke (+ toimikunta)
 - Lokero vs. kaikkien asia
- Pääpaino energiatehokkuuden ja tiedon/tietoisuuden lisäämisessä

Haasteet

- Kapea organisaatio -> yksittäisten ihmisten kiinnostus ja aika
- Kokonaiskuvan puute
- Kuntapäätäjien vaihtumissykli
 - Sopimukset ja sitoumukset
- Tuulivoiman vastustus
- Jätelain uudistusten tuomat muutokset palveluissa
- Valtakunnallisen auktoriteetin puuttuminen
 - Hajanainen tieto -> Tunnetut ja selkeät nettisivut + yhteystiedot

Mahdollisuudet

- Pienuus tuo ketteryyttä
 - Organisaatiomuutokset voivat olla myös mahdollisuus
- Luontoarvot kannustavat ilmastotyöhön
- Halu kokeilla ja kehittyä
- Kulutusperusteinen päästölaskenta
- Uudistuvan ilmastolain velvoite kunnille
 - Yhteistyötä ja ideoita

Kiitos!

Pauliina Ritvanen
Ilmastokoordinaattori
pauliina.ritvanen@viitasaari.fi
040 131 8973

